

צעדים ראשונים במקהלה

תמי גנחובסקי

השתלמות מקוונת תשרי תשפ"א

טיפים להקמת מקהלת ילדים- 1

- ❑ למקהלה מתקבל כל ילד אוהב שירה ובעל מחויבות אישית ורצון להופיע ולתרום לבית הספר בתחום זה
- ❑ ילד עם צרידות כרונית
- ❑ משמעת במקהלה/ילדים בעלי צרכים מיוחדים
- ❑ מקהלת אפרוחים ובוגרים כדי ליצור מדרג ולהאריך את מספר השנים בהם ישתתפו במקהלה
- ❑ המקהלה כנבחרת או קבוצת מצוינות לא עוד חוג חולף
- ❑ שיעור מקהלה מענין יזמין ילדים להשאר גם בשעות מאוחרות ויפחית בעיות משמעת שלעיתים תלויות בנו

טיפים- 2

- ❑ כמות ילדים מומלצת 30-35
- ❑ כדאי להתחיל עם יותר בגלל נשירה טבעית
- ❑ בקורונה לעבוד לסירוגין פעם בשבועיים עם תגבור בשעות הלימודים של הקבוצות השונות

טיפים- 3

- ❑ להושיב את הילדים בשורות ולא בצורת "חית" כדי לעמוד בקשר עין עם המנצח
- ❑ ישיבה בקשת היא הנכונה כך שקצות השורות מעוגלים וגם הילדים בקצוות רואים את המנצח
- ❑ יש למקם את הפסנתר מול הילדים (לדאוג לכבל מאריך)
- ❑ המנצח לא ירבה בנגינה אלא יתמקד בשירת אקפלה
- ❑ ההבדל בין מקהלה לחבורת זמר בדגשים הקוליים אופי הליווי והרפרטואר (סוגית הפלליבק)
- ❑ בחזרות הראשונות ישיבה חופשית כתות נמוכות קדימה כדי שלא יסתירו בהמשך מקומות קבועים
- ❑ חלוקה לקולות בהמשך לפי: סופן מצד שמאל (כשהמנצח עומד מול המקהלה) ואלט מימין

אודישנים

- יוצרים התלהבות ועניין לנו הדבר חשוב כדי להכיר באופן אישי את הילד ואת קולו
- לבקש מהילדים לאודישן להכין שיר ולבדוק דרך חזרה על ווקאליזות גם מנוגנות וגם מושרות ע"י המנצח
- לקחת בחשבון כי ילדים רבים נבוכים /מתרגשים/ מתבישים מה שגורם למבדק להיות לא מיצג פעמים רבות
- לרשום כמה מילים לגבי גוון הקול ואם נשמע יותר אלטי או סופרן או שניהם. זה עוזר לחלוקה בהמשך.
- עדיף להשתמש במונחים אלה מאשר קול ראשון ושני שיוצר מעין "רמות"
- הודעה חגיגית בכיתות חשובה למרות שבעקרון כולם מתקבלים
- להזהר לא לקחת לאלט את כל "הצרודים" או הפחות מוכשרים
- ליצור 2 קבוצות מאוזנות לפי עוצמת הקול של הילדים ויכולות

מבנה השיעור

- הכנת מערך לשיעור המקהלה חשובה לנצול מקסימלי של הזמן הקצר
- יש לסכם בסוף כל שיעור את החזרה כדי לדעת במה להתקדם
- **הצעה לחלוקת הזמן בשיעור במקהלה**
- 13:30-13:45 ארוחת צהרים
- 13:45-14:05 התכנסות וחימום
- 14:05-14:15 קנונים/שירים מוכרים מחזרות קודמות
- 14:15-14:45 הקניה של שיר או חלק חדש
- 14:45-14:50 הפסקת שירותים ושתייה
- 14:50-15:15 שירים מוכרים/ סיכם/ הודעות/הופעות התלמידים זה בפני זה.
- רוב שיעורי המקהלה בסיום יום הלימודים לכן יש לתת לילדים רבע שעה לאכול ולהדגיש להביא ארוחה קלה כדי לא לגזול זמן
- על השיעור להיות מגוון בכמה שירים
- הופעת הילדים זה בפני זה

חימום קולי

- ❑ צחוק ומבוכה בחזרה ראשונה צפויים
 - ❑ להתחיל בתרגילים יותר בנאליים ולהמשיך ביותר חופשיים בחזרות הבאות
 - ❑ לא יותר מ-7 דקות
 - ❑ לכלול תרגילי מעבר מיום הלימודים לסביבת המקלה כמו:
 - ❑ מדיטציית קולות
 - ❑ קוראים לי:.... (הילד שר את שמו) ואני מרגיש היום ככה
- הילד מביע דרך תנועה רגש וכולם חוזרים אחריו.

ישיבה נכונה

□ משחק 1-4

□ 1=קימה,

□ 2=ישיבה בקצה הכסא (ישיבה נכונה במקלה)

□ 3=ישיבה על הכסא עם גב צמוד למשענת

□ 4=ישיבה חופשית על הכיסא תנוחת מנוחה

□ להסביר לילדים שכמו שמכוונים ומחממים את כלי התזמורת כך מחממים את הקול שהוא הכלי שלנו לשירה.

□ תרגילי הזרמת אנרגיה דרך תיפוף על חלקי הגוף השונים

□ מודעות לנשימה דרך הבטן התחתונה ותשומת לב שלא דרך הכתפיים

□ לא לתת הרבה הסברים פיזיים זה מיגע ולא ברור בד"כ. פשוט להדגים.

□ נשימה דימוי ניפוח בלון/גלגל ים

□ תרגיל הצרצר: צס צס צס (הוצאת אויר)

□ פט פט לתחושת השרעפת

ביסוס אינטונציה ולכידות קולית

- תרגיל "איזו מקהלה"-שרה כה נפלא, נברך אותה , בשנה טובה
- I E A O U
- לשים לב לאיכות השירה בחימום
- לא לשיר כמו "טייס אוטומטי" העולה בסולם בסדרתיות אלא לבחור בגבהים שונים מהם נתחיל את הווקאליזה
- הטווח הנוח לשירת ילדים הוא מדו מרכזי עד מי גבוה
- בחימום נוסיף עוד 2 צלילים לכל כוון
- "פחד המנצחים מצלילים גבוהים צליל ראש"-אצל הילדים השמים הם הגבול

ווקאליזות

- ממה מה מה מה נשמע
- מימימי מי ישיר איתי
- תרגיל: קופיטי קופיטי קו
- בחירת סולם מתאים לשירה. לא נמוך או תלוי פלייבק או יכולות נגינת המנצח.

בחירת רפרטואר

- ❑ רפרטואר ההמקהלה אמורה להעשיר את עולמם של הילדים ולחשוף אותם לחומרים לא נגישים.
- ❑ שירים המכילים חומר מלודי מגוון ולא שירים המורכבים ממיעוט צלילים וריבוי הפסקות, המושתתים על הליווי האינסטרומנטלי.
- ❑ לפתח בילדים קריטריונים לרפרטואר אמנותי.
- ❑ טקסט איכותי מקביל לרוב לאיכות המוסיקה
- ❑ גוון סגנונות, שפות שונות שירים קלאסיים קלים וכן פיוטים ושירים מהמקורות שלנו.
- ❑ אפשר להפוך כמעט כל שיר לאמנותי
- ❑ ניתן לקחת שיר חד קולי איכותי ולהוסיף עבודה קולית וגוון כלי או סולו
- ❑ לא לחשוש לקחת שירים מורכבים יותר מבחינת חומרים מוסיקאליים. הילדים קולטים במהירות.